

ΠΡΟΣ

το Συντονιστικό Γραφείο Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΣΥΓΑΠΕΖ)

του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΑΙΤΗΣΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ (άρ. 24 παρ.1 Κώδ. Διοικ. Διαδικασίας)

της **Εμμανουέλας Τερζοπούλου** του Ιωάννη, κατοίκου Ραφήνας, οδός Δωρίδος, αρ. 10, με ΑΦΜ 073824024, δημοτικής συμβούλου Ραφήνας-Πικερμίου

ΠΕΡΙ ΑΝΑΚΛΗΣΗΣ

του με αρ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΣΥΓΑΠΕΖ/127999/621/30.01.2024 εγγράφου σας με θέμα «Διαβίβαση αίτησης για ανάληψη δράσης αποκατάστασης σύμφωνα με το Π.Δ. 148/2009».

-.-

Με το ως άνω έγγραφό σας, του οποίου ζητούμε την ανάκληση, διαβιβάστηκε λόγω φερόμενης αναρμοδιότητάς σας προς την Περιφέρεια Αττικής – Δ/ση Περιβάλλοντος & Κλιματικής Αλλαγής – Τμ. Ελέγχου, Μετρήσεων & Υδροοικονομίας Περιβάλλοντος, η υπ' αρ. πρωτοκόλλου ΥΠΕΝ/ΣΥΓΑΠΕΖ/127999/ 621/4.12.2023 αίτησή μας προς την υπηρεσία σας, όπως αυτή συμπληρώθηκε με την υπ' αρ. πρωτ. 136609/646/27.12.2023 αίτησή μας. Με αυτές ζητήσαμε **να αναλάβετε δράση**, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Οδηγία 2004/ 35/EK (EEL 143) σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση των ζημιών στο περιβάλλον, όπως ισχύει, που μεταφέρθηκε με το π.δ. 148/2009 (Α' 190), **για τη λήψη αμελλητί των απαραίτητων μέτρων:**

- **α) για την πρόληψη** της επαπειλούμενης πρόκλησης περιβαλλοντικής ζημίας **από το έργο διευθέτησης και τον φερόμενο «καθαρισμό» του Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας** κατ' άρθρο 8 π.δ. 148/2009 (άρθρα 5 και 11 παρ.3 Οδηγίας) καθώς και
- **β) για την αποκατάσταση** της ήδη γενομένης ζημίας στο πλαίσιο των ήδη αρξάμενων εργασιών στο πλαίσιο των εν λόγω διευθέτησης και «καθαρισμού» κατ' άρθρο 9 και άρθρο 10 π.δ. 148/2009 (άρθρο 7 Οδηγίας).

Βάσει του άρθρου 6 παρ.1 περ. α' του π.δ. 148/2009 **το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας αποτελεί την αρμόδια αρχή** για την εφαρμογή του π.δ. 148/2009 **«όταν η ζημία ή η επικείμενη απειλή ζημίας επηρεάζει φυσικούς πόρους ή υπηρεσίες εθνικής σημασίας, η προστασία ή/και διαχείριση των οποίων εμπίπτει στην αρμοδιότητα δημόσιας αρχής».**

Στην προκειμένη περίπτωση, με την υπ' αρ. πρωτ. 207303/Φ. ΕΡΓΟ ΡΑΦΗΝΑΣ/29.07.2021 απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών Κων/νου Αχ. Καραμανλή εγκρίθηκε ο χαρακτηρισμός του έργου: «ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΡΕΜΑΤΟΣ ΡΑΦΗΝΑΣ», ως **έργο Εθνικού Επιπέδου, Ειδικό και σημαντικό** σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 10 του Ν.679/1977 (ΦΕΚ 245Α/1977), που ορίζει ότι: «4. Έργα εθνικού επιπέδου, κατά τις διατάξεις περί εκτελέσεως των δημοσίων Έργων, είναι τα δι' αποφάσεως του Υπουργού Δημοσίων Έργων οριζόμενα» **και γι' αυτό εκτελείται από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών (και όχι από την Περιφέρεια Αττικής)**. Με την ίδια υπουργική απόφαση ορίστηκε ότι «*Η Περιφέρεια Αττικής διατηρεί στο ακέραιο και ασκεί στο σύνολο τις αρμοδιότητες αντιπλημμυρικής προστασίας του Ν.3852/2010, ήτοι έργα και μελέτες επεμβάσεων αντιπλημμυρικής προστασίας, συντήρηση, καθαρισμό και αστυνόμευσης, μέχρι την εγκατάσταση του αναδόχου του ως άνω έργου*». Ήδη όμως, μετά την εγκατάσταση της αναδόχου εργολάβου που εκτελεί το έργο, οι υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής δεν μπορούν να παρεμβαίνουν σε εργοταξιακούς χώρους χωρίς να τους ανήκει η επίβλεψη των έργων, όπως προκύπτει και από το από 25.10.2023 δελτίο τύπου της Περιφέρειας Αττικής με τίτλο «Ο καθαρισμός του ρέματος Ραφήνας δεν είναι αρμοδιότητα της Περιφέρειας Αττικής»¹.

¹ <https://enypografa.gr/wp-content/uploads/2023/10/dt-rema-rafina-25102023.pdf>

Σε κάθε περίπτωση και από ουσιαστική πλευρά, πρόκειται για «**φυσικούς πόρους ή υπηρεσίες εθνικής σημασίας**, η προστασία ή/και διαχείριση των οποίων εμπίπτει στην αρμοδιότητα δημόσιας αρχής» δεδομένου ότι και τα τρία υδατικά σώματα του Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας (Πέμα Ραφήνας 1, Ρέμα Ραφήνας 2, Ρέμα Ραφήνας 3) αναγνωρίζονται ως **φυσικά υδατικά σώματα στο ΣΔΛΑΠ Αττικής κατ' εφαρμογή της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα (ΟΠΥ) 2000/60**, την 1^η και ήδη και την 2^η αναθεώρησή του (υπό κύρωση), **ο δε υγρότοπος Α' προτεραιότητας² του Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας** κατά το Νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας/Αττικής - Ν. 4277/2014, (8^{ος} μεταξύ 19 τέτοιων υγροτόπων κατά σειρά σημασίας) **συγκαταλέγεται στις προστατευόμενες περιοχές («protected areas») του ΣΔΛΑΠ Αττικής σύμφωνα με το Παράρτημα IV και το άρθρο 6 της ΟΠΥ**, μαζί με τους λοιπούς 18 υγροτόπους Α' προτεραιότητας ΝΡΣΑ, 14 περιοχές Natura 2000 και 7 μικρούς νησιωτικούς υγρότοπους.

Επομένως **αρμόδια αρχή για την εφαρμογή του π.δ. 148/2009** δεν είναι η Περιφέρεια Αττικής, όπως εσφαλμένα κρίθηκε με το προσβαλλόμενο έγγραφό σας, **αλλά το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας** κατά τη σαφή διάταξη του άρθρου 6 παρ.1 περ. α' π.δ. 148/2009, **το δε ΣΥΓΑΠΕΖ** ως αυτοτελές συντονιστικό γραφείο υπαγόμενο απ' ευθείας στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την πρόληψη και την αποκατάσταση των περιβαλλοντικών ζημιών **έχει την αρμοδιότητα προσδιορισμού των δράσεων πρόληψης όσο και των δράσεων και μέτρων αποκατάστασης** κατ' άρθρο 6 παρ.2 π.δ. 148/2009.

Σε κάθε περίπτωση, στο θέμα του προσβαλλόμενου εγγράφου εσφαλμένα αναγράφεται ότι ζητάμε απλώς δράση αποκατάστασης, ενώ **ζητάμε σωρευτικά και τη λήψη των απαραίτητων μέτρων πρόληψης** της επαπειλούμενης πρόκλησης περιβαλλοντικής ζημίας, και μάλιστα **αμελητί (άρ. 8 π.δ. 148/52009)**.

Πράγματι, τα προληπτικά μέτρα για την περιβαλλοντική ζημία πρέπει να λαμβάνονται **χωρίς καθυστέρηση («without delay»)** κατά τη σχετική διατύπωση του άρθρου 5 παρ.1 της Οδηγίας, η υποχρέωση δε αυτή **βαρύνει** όχι μόνον τον φορέα εκμετάλλευσης, αλλά αυτονόητα και την **αρμόδια αρχή για την περιβαλλοντική ζημία**, εν προκειμένω κατά τα προαναφερθέντα το ΥΠΕΝ και το ΣΥΓΑΠΕΖ. Αυτό άλλωστε επιβάλλουν και οι **αρχές της πρόληψης και της προφύλαξης και η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»**, που διέπουν το πρωτογενές και δευτερογενές ενωσιακό δίκαιο του περιβάλλοντος και υπό το φως των οποίων είναι εφαρμοστέο το π.δ. 148/2009.

Πλην όμως στην προκειμένη περίπτωση από την υποβολή της αίτησής μας μέχρι την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης χρειάστηκε να παρέλθουν **57 ημέρες για να διαβιβασθεί** -εσφαλμένα, όπως προεκτέθηκε- η αίτησή μας στην Περιφέρεια Αττικής. Ο χρόνος αυτός αφενός υπερβαίνει τη σχετική **3ήμερη προθεσμία του άρθρου 4 παρ.1 Ν. 2690/1999**, όπως έχει αντικατασταθεί με το άρθρο 11 παρ. 1 του Ν. 3230/2004 (ΦΕΚ 44 Α`) και το άρθρο 6 παρ.1 Ν.3242/2004, ΦΕΚ Α 102/24.5.2004, που ορίζει ότι «**Αν η αίτηση υποβληθεί σε αναρμόδια υπηρεσία, η υπηρεσία αυτή οφείλει, μέσα σε τρεις (3) ημέρες, να τη διαβιβάσει στην αρμόδια και να γνωστοποιήσει τούτο στον ενδιαφερόμενο**», αφετέρου όμως, και ιδίως, παραβιάζει την υποχρέωση της αρμόδιας αρχής για ανάληψη προληπτικής δράσης «**χωρίς καθυστέρηση**», **αποστερώντας την πρακτική αποτελεσματικότητα της Οδηγίας 2004/35** και του κατά μεταφορά της π.δ. 148/2009.

Ραφήνα, 8 Φεβρουαρίου 2024

Η αιτούσα

EMMANOYELA TERZOPOYLOY, Δημοτική Σύμβουλος Ραφήνας-Πικερμίου

² Ως υγρότοποι Α' προτεραιότητας χαρακτηρίζονται τα πιο σημαντικά επιφανειακά υδατικά οικοσυστήματα από υδρολογική και οικολογική άποψη.